

NOTAT

Revideret notat om aktindsigt i sager relateret til håndtering ny coronavirussygdom (COVID-19)

Genovervejelse af miljøoplysningsbegrebet i relation til oplysninger om smitte med ny coronavirussygdom (COVID-19)

Sundheds- og Ældreministeriets nuværende vurdering

Det følger af miljøoplysningslovens § 3, nr. 6, at oplysninger om menneskers sundheds- og sikkerhedstilstand omfattes af miljøoplysningsbegrebet, i det omfang menneskers sundheds- og sikkerhedstilstand påvirkes af de enkelte miljøelementers tilstand. Et miljøelement kan fx være luft, vand eller jord.

Indtil nu har det været ministeriets vurdering, at oplysninger om smitte med ny coronavirussygdom er omfattet af miljøoplysningsbegrebet.

Denne vurdering bygger på det forhold, at ny coronavirussygdom kan påvirke menneskers sundheds- og sikkerhedstilstand, idet sygdommen smitter *via dråber i luften*.

Miljøoplysningsbegrebet og MRSA-sagen

Spørgsmålet om, hvorvidt oplysninger om smitte med ny coronavirussygdom er omfattet af miljøoplysningsbegrebet, har været drøftet på et møde med Miljø- og Fødevareministeriet og Justitsministeriet den 17. juni 2020.

Miljø- og Fødevareministeriet redegjorde for, at der skal være en relation/en tilstrækkelig forbindelse mellem menneskets sundhedstilstand og tilstanden i miljøelementet, før oplysninger om menneskers sundhedstilstand omfattes af miljøoplysningsbegrebet.

Der skal med andre ord være noget i luften, som gør mennesker syge. Det er således – efter Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse – en forudsætning for, at der er tale om en miljøoplysning, at smitten bevæger sig rundt via miljøelementet (f.eks. luft) i en periode af en vis varighed.

Derudover tog drøftelserne udgangspunkt i Folketingets Ombudsmands udtalelse 2012-21 (MRSA-sagen). Her vurderede ombudsmanden, at oplysninger om forekomsten af bakterien MRSA CC398 skulle anses for en miljøoplysning.

Ombudsmanden lagde i sin udtalelse til grund, at:

- MRSA CC398 smitter ved håndkontakt, men også gennem *støv*.
- Svin typisk bærer MRSA CC398 på huden eller i trynen, *men at MRSA CC398-bakterien også vil være i støvet, på alle overflader og i luften i svinestalde*.

- MRSA CC398 kan udgøre en risiko for menneskers sundhedstilstand, da bakterien kan smitte mennesker, *der færdes i stalden*.

På mødet blev det bl.a. drøftet, om smittevejen for MRSA CC398-bakterien er sammenlignelig med smittevejen for ny coronavirussygdom med henblik på at vurdere MRSA-sagens relevans for vurderingen af, hvorvidt oplysninger om smitte med ny coronavirussygdom er miljøoplysninger.

Om smittevejen for MRSA CC398-bakterien er sammenlignelig med smittevejen for ny coronavirussygdom

Af Sundhedsstyrelsens hjemmeside fremgår det, at ny coronavirussygdom smitter gennem dråbe- og kontaktsmitte:¹

- Dråbesmitte: Smitter fra person til person via små dråber fra luftvejene, der spredes via tale, host og nys. Dråber fra luftvejene falder til jorden indenfor 1-2 meter.
- Kontaktsmitte: Smitte via overflader med virus på, som man rører ved, og derefter rører sig i næse, øjne eller mund.

Ministeriet har anmodet Statens Serum Institut (SSI) om en vurdering af, hvorvidt ny coronavirussygdom smitter via støv, og om der er fremkommet nye oplysninger, som ændrer ved Sundhedsstyrelsens nuværende vurdering af, at ny coronavirussygdom er dråbe/kontaktbåren.

Det er SSI's vurdering (se bilag 1), at dråbe- og kontaktsmitte er den mest betydende smittevej for ny coronavirussygdom mellem mennesker.

SSI har endvidere oplyst, at i de tilfælde, hvor der udføres aerosolgenererende procedurer (f.eks. intubation) hos personer med ny coronavirussygdom, kan ny coronavirussygdom smitte gennem luften over en afstand, der er større end 1 meter. SSI har den 30. juni 2020 telefonisk forklaret, at det skyldes, at der foretages en *aktiv handling*, som påvirker smitstoffets tilstand.

SSI har derudover oplyst, at der i Holland er konstateret mink, der udskilte ny coronavirussygdom fra luftveje og via fæces. Hertil er der detekteret ny coronavirussygdom i luftprøver tæt på minkburene.

På minkfarme i Danmark er der konstateret ny coronavirussygdom i 5 ud af 12 luftprøver taget inden for 1 meters afstand fra minkburene, men ikke i luften uden for minkstalden (der er tale om foreløbige oplysninger af 24. juni 2020 fra Fødevarestyrelsen).

Det er SSI's vurdering, at der ikke findes dokumentation for, at støvsmitte med ny coronavirussygdom er en betydende smittevej i det almindelige samfund eller i sundheds- og plejesektoren. SSI vurderer dog, at støvsmitte med ny coronavirussygdom i en dyrestald, hvor der forekommer ny coronavirussygdoms-positive dyr, er en sandsynlig smittevej.

Ministeriet har telefonisk den 30. juni 2020 kontaktet SSI og spurgt til forskellen på MRSA og ny coronavirussygdom. Ud fra den viden SSI har på nuværende tidspunkt oplyses det, at forskellen på MRSA og ny coronavirussygdom er den længde (i luften), hvormed smitten

¹ <https://www.sst.dk/da/corona/FAQ>

kan bevæge sig fra smittekilden; i en stald, hvor der er konstateret MRSA-positive dyr, vil MRSA kunne findes *overalt i luften*. I en minkstald, hvor der er konstateret ny coronavirussygdoms-positive dyr, vil ny coronavirussygdom kun kunne måles *i luften tæt på selve dyret* (kun i 1 meters afstand fra dyrene).

Konklusion

På baggrund af ovenfor nævnte er det Sundheds- og Ældreministeriets vurdering, at der for så vidt angår smitte med ny coronavirussygdom ikke er den fornødne relation mellem menneskets sundhedstilstand og tilstanden i miljøelementet (luften), og at oplysninger om smitte med ny coronavirussygdom således ikke er omfattet af miljøoplysningsbegrebet.

Ministeriet har ved vurderingen lagt vægt på, at ny coronavirussygdom primært smitter gennem dråbe- og kontaktsmitte, *hvor dråberne i luften hurtigt falder til jorden og således kun opholder sig i luften i kort tid*.

Ministeriet har endvidere lagt vægt på, at ny coronavirussygdom alene findes *i luftprøver taget tæt på minkbure* i minkstalde og således ikke generelt (overalt) i luften minkstalden.

Ministeriet har endelig lagt vægt på, at smitte over en længere afstand end 1 meter alene kan lade sig gøre, fordi der udføres en aktiv handling, der påvirker smitstoffets tilstand, fx aerosolgenererende procedurer.

Foranstaltninger i relation til nedlukningen/genåbningen af Danmark, som har haft indflydelse på tilstanden i luften

Det følger af miljøoplysningslovens § 3, nr. 3, at oplysninger om foranstaltninger, herunder f.eks. administrative foranstaltninger såsom politikker, lovgivning, planer, programmer og aktiviteter, der påvirker eller kan påvirke tilstanden i et miljøelement eller har til formål at beskytte et miljøelement, udgør miljøoplysninger.

Det følger af miljøoplysningslovens § 3, nr. 6, at en foranstaltning eller aktivitet, der påvirker eller kan påvirke menneskers sundhedstilstand via tilstanden i et miljøelement, udgør en miljøoplysning.

Indtil nu har det været ministeriets opfattelse, at spørgsmålet om, hvorvidt en oplysning om en foranstaltning eller aktivitet i relation til ny coronavirussygdom omfattes af miljøoplysningsbegrebet, skulle afgøres ved, at der blev foretaget en vurdering af, om den pågældende foranstaltning/aktivitet har indflydelse på indholdet af virus i luften, og dermed indflydelse på, i hvilket omfang folk risikerer at blive smittet med ny coronavirussygdom.

Ministeriet har således indtil nu fundet, at foranstaltninger eller aktiviteter, der har indflydelse på indholdet af virus i luften, og dermed indflydelse på, i hvilket omfang folk risikerer at blive smittet med ny coronavirussygdom, er omfattet af miljøoplysningsbegrebet; fx initiativer, der nedbringer antallet af sociale kontakter i samfundet med henblik på at reducere smittespredningen.

Som følge af ministeriets vurdering ovenfor, hvorefter det lægges til grund, at oplysninger om smitte med ny coronavirussygdom ikke anses for at være omfattet af miljøoplysningsbegrebet, er det efter ministeriets opfattelse ikke længere afgørende, om en foranstaltning/aktivitet har indflydelse på indholdet af virus i luften, når det skal vurderes, om den pågældende oplysning omfattes af miljøoplysningsbegrebet.

Ved vurderingen af spørgsmålet om, hvorvidt en foranstaltning eller aktivitet i relation til ny coronavirussygdom, omfattes af miljøoplysningsbegrebet, er det således ministeriets opfattelse, at der bør foretages en vurdering af, hvorvidt den pågældende foranstaltning eller aktivitet påvirker eller kan påvirke tilstanden i et miljøelement, fx som følge af en ændring af aktiviteten i samfundet.

Det fremgår af en pressemeddelelse fra Miljøstyrelsen af 26. marts 2020,² at regeringens restriktioner i forbindelse med ny coronavirussygdom har medført, at luftforureningen med NOx-gasser er faldet ca. 40 pct. i de fire største byer i Danmark, hvilket primært skyldes den reducerede vejtrafik.

Ovennævnte viser, at en række foranstaltninger i relation til nedlukningen af Danmark har haft positiv indflydelse på tilstanden i miljøelementet luft. Ligesom en række foranstaltninger i relation til genåbningen af Danmark efter ministeriets vurdering tilsvarende må have haft en negativ indflydelse på miljøelementet luft. På den baggrund er det ministeriets vurdering, at sådanne foranstaltninger omfattes af miljøoplysningsbegrebet.

Ministeriet vurderer på den baggrund, at oplysninger om nedlukningen eller genåbningen af Danmark, som har påvirket eller har kunnet påvirke tilstanden i et miljøelement som følge af en ændring i aktiviteten i samfundet (fx mindre eller mere luftforurening som følge af reduceret/øget vejtrafik) må anses for at være omfattet af miljøoplysningsbegrebet.

² <https://mst.dk/service/nyheder/nyhedsarkiv/2020/mar/stort-fald-i-luftforureningen-efter-covid-19-restriktioner/>